

‘We hebben als hovenier de taak om voor groen in tuinen te strijden’

‘De klant is koning, maar die moet je wel bij de hand nemen’

Hovenier Henri Jansen (52) zou graag zien dat vakgenoten hun taak als tuinvergroener serieuzer nemen. Hij ageert tegen verstening, grindbakken, bulk, kaalslag in tuinen, opgejaagd plantmateriaal en tuincentra die alles in massa aanbieden. ‘Wij zijn groenambassadeurs. We zijn er niet alleen om diensten te verlenen en ja te knikken op alles wat de klant vraagt.’ De centrale vraag is: de klant is koning, maar moeten we deze niet bij de hand nemen op weg naar een zinvolle tuin?

Auteur: Karlijn Raats

Jansen heeft een uitgesproken mening over de verantwoordelijkheid die hoveniers hebben, maar in zijn optiek lang niet altijd nemen. Zelf kan hij (net als veel van zijn generatiegenoten) een tuin lezen: hij ziet in één keer hoe het ervoor staat met de bodem en de planten. Ook ziet hij direct hoe klanten met de tuin omgaan, of ze een tuin in stand kunnen houden of dat er wellicht aanpassingen nodig zijn. Dat is geen onbekend verhaal voor dit vakblad, maar het komt vaker uit de mond van ecologen: het bepleiten van soortendiversiteit en voorkomen dat in particuliere tuinen het assortiment verschaart en wordt uitgekleed.

Kennisoverdracht

De plantenkennis bij hoveniers is tanende, volgens Jansen. Dat is een van de redenen dat de soortendiversiteit afneemt en daarmee ook het aantal insecten, kleine zoogdieren, reptielen en vogels.

‘Ik heb zelf het geluk gehad dat ik op de oude Rijks Middelbare Tuinbouwschool in Nijmegen de opleiding tot vakbekwaam hovenier heb

gedaan. De leerkrachten waren echte vakidioten en er was een grote assortimentstuin, waarin veel tijd werd doorgebracht. Er was veel ruimte voor inhoudelijke vakken zoals plantenkennis, toegepaste beplantingsleer, bodemkunde en bemestingsleer.’

‘Helaas is de kennisoverdracht op het gebied van biodiversiteit en kennis van heesters, planten en bomen jarenlang slecht geweest. Je zag een verschuiving naar straatwerk met grote tegels, verhoogde bakken, grind en strakke designtuinen, waarin slechts enkele soorten planten werden toegepast. Leerlingen moesten het vak bij de praktijkopleiders leren; op internet konden ze wel informatie vinden over bodemkunde en bemesting. Ze moesten een paar takjes meebrengen naar school; dat waren dan de planten die ze geleerd hadden. Kortom, de leerling moest meer zelf ontdekken en doen. Maar hoe moet dat als je niet weet wat er allemaal te ontdekken en te doen is? Er komen leerlingen van school die minder weten en die op hun beurt ook weer jonge mensen moeten opleiden, met als gevolg dat de kennis nog ver-

4 min. leestijd

INTERVIEW

der afneemt. Nu chargeer ik wat, want er zitten ook zeker heel goede hoveniers bij.'

Jeugd beter begeleiden

Gelukkig zijn de opleidingscentra de laatste jaren weer bezig om het niveau te verhogen. De Koninklijke VHG heeft een aantal 'Groene Hotspots' opgezet om weer richting te geven aan wat echt belangrijk is. Jansen vindt het een taak van zowel scholen als hoveniers met werkervaring om jonge hoveniers beter te begeleiden dan nu gebeurt. 'Laat zien wat er allemaal te leren is, waar we van kunnen genieten, wat we kunnen verbeteren. Geef leerlingen een bredere horizon door ze aan te moedigen om verder te kijken. Doe de rotklussen samen, zodat ze niet het gevoel krijgen dat ze gebruikt worden en geef ze de verantwoordelijkheid die ze verdienen en aankunnen. Stel vragen en laat ze nadenken. Niet alleen over hoe ze iets kunnen doen, maar ook over de vraag hoe ze er zelf in staan.' Zelf heeft Jansen een aantal videofilms gemaakt voor de kennisbank van garDsign. Hierin wordt voor consumenten op eenvoudige wijze uitgelegd hoe je bijvoorbeeld een hortensia snoeit of gazononderhoud pleegt. Deze filmpjes zijn ook bruikbaar voor opleidingen. 'Als je enige werkervaring hebt, mag je niet aan de zijlijn staan. Je moet je verantwoordelijkheid nemen om het vak goed door te geven aan de volgende generatie. Want welke kennis moeten die jongeren weer doorgeven als ze zelf weinig weten?'

Graftuin

Een van Jansens filmpjes is getiteld 'Alternatief voor graftuin'. Jansen legt de titel uit: 'Ik vraag

wel eens aan potentiële klanten die hun tuin bestraat willen zien of weer een verhoogde strakke bak met grind erbij willen hebben: Wil je het kerkhof alvast prepareren? Op zich is halfverharding al beter dan bestrating; daar zakt het regenwater in elk geval nog door weg. Maar door dit soort toepassingen, in combinatie met de tanende plantenkennis, holt de diversiteit – en daarmee de biodiversiteit – gigantisch achteruit. Niet alleen bij hoveniers is de kennis achteruitgegaan; ook de gemiddelde klant weet helaas steeds minder. Ze hebben geen *Ahnung* wat ze met de tuin aan moeten, laat staan hoe je onderhoud moet plegen. Iedereen wil *quality time* door met een glas chianti onderuit op de loungeset te ploffen, met uitzicht op de houtbetonschutting en de "Kaagbaan" met tegels van 80 bij 80. En bij de gratie Gods mogen twee *Photinia's* op stam uit Italië de tuin compleet maken. De vraag is dan alleen: welke tuin?'

Bijdrage aan ecosysteem

Het bedrijf van Jansen is klein, maar wat hij doet, probeert hij wel met volle overtuiging te doen. De klant is koning, maar hij probeert deze wel bij de hand te nemen om ervoor te zorgen dat die een zinvolle tuin krijgt met een goede beleving en een zo rijk mogelijk ecosysteem. Dat is zeker niet makkelijk. 'Klanten weten vaak niet hoe iets werkt en denken dan al snel dat het veel onderhoud vergt. Dat is een heikel punt. En dat terwijl het onderhouden van je eigen tuin zo verrassend leuk kan zijn. Een potentiële klant vroeg me om kunstgras aan te leggen. In hetzelfde gesprek vertelde ze het jammer te vinden dat er zo weinig vogels en insecten in haar tuin waren. Daar zit de grote uitdaging voor ons als hovenier. Neem de klant

bij de hand en vertel wat er mogelijk is. Soms ontstaan er heldere en inspirerende inzichten door helemaal haaks op gedachtepatronen te gaan zitten. De handboeken *De levende tuin*, *Het levende gebouw* en *De levende openbare ruimte*, die zijn uitgebracht door de Koninklijke VHG, laten duidelijk zien hoe belangrijk groen is, en niet alleen voor ons, mensen.' Jansen vindt dat hoveniers de klant moeten uitleggen dat het gebruik van slechts een paar soorten planten niet bijdraagt aan een goede tuinbeleving en zeker niet aan een grotere biodiversiteit. Ook moeten ze uitleggen dat de basis van de tuin goed moet zijn, dat er bewuste keuzes moeten worden gemaakt bij de beplanting en dat deze goed moet worden aangebracht. Hoveniers moeten niet te veel meelopen met trends: 'Het is toch niet duurzaam om planten binnen enkele jaren in te boeten of te vervangen?'

Voortouw

De hovenier geeft overigens toe dat het niet altijd makkelijk is om soortenrijkdom en duurzaamheid na te streven en dat ook hij dingen beter kan doen, maar hij wil vooral bewustwording creëren onder zijn vakgenoten. Jansen komt van een kleine boerderij. Hij is opgegroeid met liefde voor de tuin en de natuur. Hij is zich ervan bewust dat hij bevoorrecht is omdat hij zo vrij in de natuur is opgegroeid. Om zich heen ziet hij dat mensen door de verstedelijking de verbinding met de natuur zijn kwijtgeraakt. 'Ik zie de verbinding met de natuur niet als vanzelfsprekend, maar vind het wel jammer dat die verloren gaat. Kinderen komen niet meer zoveel buiten en in de natuur als veertig jaar geleden en hebben minder feeling met de natuur en de tuin. Juist daarom moeten wij als hoveniers klanten bij de hand nemen en een tuin geven die zingeving biedt en die groen een toekomst geeft. Dat vraagt om uitleg over planten, bodem en dieren. Wij zijn groenambassadeurs; we zijn er niet alleen om diensten te verlenen en ja te knikken op alles wat de klant vraagt.'

'Ik ga alleen voor goed werk. Daarvoor ben ik hovenier geworden'

Henri Jansen

garDsign

BE SOCIAL

Scan, lees & deel!